

תקנות מחלות בעלי-חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964

בתוקף סמכותי לפי סעיף 20 לפקודת מחלות בעלי-חיים, 1945 הסעיפים 14(א) ו-2(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, והסעיפים 5, 15 ו-43 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, אני מתקין תקנות אלה:

- ק"ת 1549, התשכ"ד, עמ' 837. תיקונים:
 - ק"ת 1731, התשכ"ה, עמ' 2120;
 - ק"ת 2131, התשכ"ח, עמ' 187;
 - ק"ת 2294, התשכ"ח, עמ' 69;
 - ק"ת 2400, התשכ"ט (1.6.1969), עמ' 1578 [התשכ"ט (מס' 2)];
 - ק"ת 2425, התשכ"ט (31.7.1969), עמ' 1896 [התשכ"ט (מס' 3)];
 - ק"ת 2432, התשכ"ט (14.8.1969), עמ' 1973 [התשכ"ט (מס' 4)];
 - ק"ת 2439, התשכ"ט (28.8.1969), עמ' 2080 [התשכ"ט (מס' 5)];
 - ק"ת 2634, התשל"א (19.11.1970), עמ' 161;
 - ק"ת 2957, התשל"ג (18.1.1973), עמ' 611;
 - ק"ת 2977, התשל"ג (1.3.1973), עמ' 876 [התשל"ג (מס' 2)];
 - ק"ת 3128, התשל"ד (7.2.1974), עמ' 646;
 - ק"ת 3270, התשל"ה (19.12.1974), עמ' 502;
 - ק"ת 3295, התשל"ה (20.2.1975), עמ' 915 [התשל"ה (מס' 2)];
 - ק"ת 3413, התשל"ו (13.10.1975), עמ' 234;
 - ק"ת 3421, התשל"ו (30.10.1975), עמ' 317 [התשל"ו (מס' 2)];
 - ק"ת 3546, התשל"ו (22.6.1976), עמ' 1887 [התשל"ו (מס' 3)];
 - ק"ת 3702, התשל"ז (28.4.1977), עמ' 1496;
 - ק"ת 3805, התשל"ח (19.1.1978), עמ' 559;
 - ק"ת 3947, התשל"ט (22.2.1979), עמ' 726;
 - ק"ת 4116, התשמ"א (28.4.1980), עמ' 1445;
 - ק"ת 4175, התשמ"א (30.10.1980), עמ' 114;
 - ק"ת 4218, התשמ"א (31.3.1981), עמ' 726 [התשמ"א (מס' 2)];
 - (ת"ט: ק"ת 4297, התשמ"ב עמ' 368);
 - ק"ת 4545, התשמ"ד (20.10.1983), עמ' 291;
 - ק"ת 4979, התשמ"ז (9.11.1986), עמ' 103. (תיקון שיעורי אגרות - התיקון לא הוכנס לנוסח התקנות);
 - ק"ת 5738, התשנ"ו (29.2.1996), עמ' 614 (תחילת התיקון 60 יום מפרסומו).
- האגרות הוצמדו למדד. ראה תקנות האגרות החקלאיות בפרק "פיקוח על יצוא הצמח ומוצריו".

פרק ראשון: הוראות כלליות

סימן א': פרשנות

הגדרות (תיקונים: התשכ"ג, התשל"ג, התשנ"ו)

- תקנות אלה -
 - "אולם-שחיטה" - אולם שנקבע בתכנית בית המטבחים כמקום לשחיטת בהמות;
 - "אחראי לבית-המטבחים" - אדם או רשות מקומית המחזיק או מפעיל בית-מטבחים;
 - "בהמות" - בקר, כבשים, עזים, חזירים, גמלים, סוסים, פרדים, חמורים, או ארנבות, מלבד אם הענין יחייב אחרת;
 - "בית-המטבחים" - מקום שיועד לשחיטת בהמות;
 - "בשר" - גופת בהמה, לרבות אבריה, דמה, עצמותיה, עורה וכל חלק אחר שלה;
 - "בשר מצונן" - בשר אשר כל חלק שבו נמצא בטמפרטורה שבין מעלה אחת צלסיוס מתחת לאפס לבין מעלה אחת צלסיוס מעל לאפס;
 - "בשר טחון" - לרבות בשר קצוץ, וכן בשר טחון ובשר קצוץ הכוללים תוספות;
 - "בשר קפוא" - בשר אשר כל חלק ממנו נמצא בטמפרטורה של לפחות 5 מעלות צלסיוס מתחת לאפס;
 - "בשר טרי" - בשר במצבו הטבעי לאחר שחיטת הבהמה;
 - "הרמה המרבית" - הרמה המרבית המותרת של שאריות ביולוגיות בבשר בהמה, כמפורט ברשימה שערך מנהל השירותים הווטרינריים, בהסכמת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות, המעודכנת מזמן לזמן, ושהופקדה לעיון הציבור בלשכות המחוזיות של השירותים הווטרינריים ובספריית המכון הווטרינרי בבית דגן.
 - "למכור" - לרבות להציע, להציג, לפרסם, להחזיק, להחסיץ, להעביר, לשלוח, להוביל, למסור למכירה וכן למיין ולהכין עבור תעשיית מוצרי-בשר;
 - "רופא וטרינר" - רופא וטרינר שמנהל השירותים הווטרינריים הסכים שישמש אחראי לביצוע פיקוח וטרינרי בבית-מטבחים ולבדיקת בשר;
 - "שארית ביולוגית" - כהגדרתה בתקנות מחלות בעלי חיים (בדיקת שאריות ביולוגיות), התשנ"ד-1994.

"שחיטה" - לרבות נחירת בהמות לשם הפקת בשרן.

סימן ב': הקמת בית-מטבחים ומיתקניו

הקמת בית מטבחים

2. לא יקים אדם בית-מטבחים אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים ובהתאם לתנאי ההיתר (להלן - היתר-הקמה).

מתן היתר הקמה [תיקון התשמ"א (מס' 2)]

3. לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר-הקמה אלא לבתי מטבחים במקומות המפורטים בתוספת שלוש עשרה אלא לאחר שהוגשו לו תכניות ומיפרטים של בית המטבחים המתוכנן והוא אישר, לאחר התייעצות במנהל שירותי הרפואה, את התכנית וכן שהמקום המיועד להקמת בית-מטבחים מתאים ליעודו.

הפעלת בית מטבחים

4. לא יפעיל אדם בית-מטבחים אלא לאחר שמנהל השירותים הוטרינריים בדק את מיתקניו ואישר בכתב כי בית המטבחים נבנה במקום ובהתאם לתכניות ולמיפרטים שאושרו על-ידי ולתנאי היתר-הקמה.

הגדלת מספר בתי המטבחים [תיקון התשמ"א (מס' 2)]

4א. (א) לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר הקמה והפעלה לפי תקנות 3 ו-4 לבתי מטבחים המיועדים לשחיטת בקר או לנחירת חזירים אלא לאלה שצויינו בתוספת שלוש עשרה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר שחיטת בקר לצריכה מקומית בלבד בבתי מטבחים שיועדו לשחיטת צאן.

הקמת מבנים ומיתקנים נוספים

5. לא יוקם בתחום בית-מטבחים או בשטח הסמוך לו כל מיתקן או מבנה שהקמתו לא אושרה מראש על-ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

החזקת בית מטבחים

6. האחראי לבית-מטבחים יחזיק אותו ואת דרכי הגישה אליו במצב תקין ומתאים לשחיטת-בהמות.

תיקונים הדרושים

7. מצא מנהל השירותים הוטרינריים כי המבנים והמיתקנים בבית-מטבחים אינם מתאימים לשחיטת-בהמות, יורה הוא לאחראי לבית המטבחים לבצע, תוך מועד שייקבע על-ידי, התיקונים הדרושים לשם הפעלתו התקינה (להלן - התיקונים הדרושים), והאחראי לבית המטבחים חייב לבצע התיקונים הדרושים.

הרחבות בית מטבחים

8. (א) החליט מנהל השירותים הוטרינריים כי לשם הבטחת עבודה תקינה בבית-מטבחים יש צורך להגדיל את המבנים, המיתקנים, דרכי הגישה או הציוד הקיים או להוסיף על המבנים הקיימים (להלן - עבודות ההרחבה), יורה הוא בכתב לאחראי לבית המטבחים לבצע את עבודות ההרחבה עד למועד שייקבע על ידיו.
(ב) האחראי לבית המטבחים יבצע את עבודות ההרחבה במועד שנקבע בהודעת מנהל השירותים הוטרינריים.

הפסקת השחיטה בבית מטבחים

9. לא יבצע האחראי לבית המטבחים את עבודות ההרחבה או התיקונים הדרושים, כולן או מקצתן, במועד שנקבע בהודעת מנהל השירותים הוטרינריים, יורה מנהל השירותים הוטרינריים על הפסקת שחיטת הבהמות בבית המטבחים עד להשלמת ביצוע עבודות ההרחבה או התיקונים הדרושים.

(תיקון התשנ"ט)

10. (בוטלה).

נקיון העובדים והמכשירים [תיקון התשנ"ה]

11. (א) אדם הנמצא בבית מטבחים או בתחום חצר בית המטבחים וכן המוביל בשר מבית המטבחים ילבש בגדי עבודה וישמור על נקיון אישי כפי שנקבע בתוספת הראשונה.

(ב) מכשירים המשמשים לשחיטת בהמה לטיפול בה או בבשרה, יהיו ממיין שנקבע וינוקו ויוחזקו בהתאם להוראות התוספת השניה.

נקיון בית המטבחים

12. (א) בית מטבחים יוחזק במצב נקי ויקויימו בו סידורי תברואה בהתאם להוראות שבתוספת השלישית.
(ב) בבית מטבחים ייעשו הסידורים ויימצאו המיתקנים, הציוד ומלאי חמרי נקיון וחיטוי המפורטים בתוספת השלישית.

עובדים בבית מטבחים

13. (א) האחראי לבית המטבחים יעסיק עובדים, לרבות שוחטים, במספר ובכושר מספיק לאחזקתו ולהפעלתו התקינה של בית המטבחים.

(ב) נראה למנהל השירותים הוטרינריים כי מספר העובדים המועסקים בבית המטבחים אינו מספיק לביצוע היעיל של העבודות בבית המטבחים או שעובד אינו מתאים לתפקידו, יורה הוא לאחראי לבית המטבחים להגדיל צוות העובדים או לשנות את הרכבו.

(ג) הורה מנהל השירותים הוטרינריים כאמור בתקנת משנה (ב), יבצע האחראי לבית המטבחים מיד כל הוראה שנתנה לו כאמור.

(תיקון התשנ"ה)

14. (בוטלה).

טיפול בבשר ובעורות בבהמות וגוועות במחלה (תיקון התשכ"ח)

15. (א) בשר או עור בהמה הנגועה באחת המחלות: גמרת, כלבת, דבר הבקר, דבר הסוסים או דלקת קרום החזה והריאות המיידית בבקר יטופל בדרך שנקבע בתוספת הרביעית.

(ב) עור בהמה הנגועה במחלה שאינה מאותן המחלות המנויות בתקנת משנה (א) לא יוצא משטח בית-המטבחים אלא לאחר שבוצעה בו פעולת חיטוי במיתקן חיטוי עורות ובדרך שנקבעה בתוספת החמישית.

מיכלים ומיתקנים להשמדת פסולין

16. כל בית מטבחים יצוייד -

(1) במיכלים מיוחדים במספר מספיק ובמצב תקין בנויים מתכת בלתי מחלידה, עם מכסה הנסגר על מנעול, וביניהם מיכלים ניידים, מותקנים על גלגלים, כפי שיאשרם מנהל השירותים הוטרינריים;

(2) בכור רקב בעל גג מבטון מזויין ובו פתח ודלת הנסגרת באופן הרמטי, או במישרפה בגודל שיאפשר שריפת גופה שלמה.

ניצול פסולין על ידי מפעל למוצרי בשר (תיקון התשכ"ח)

17. (א) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר ניצול פסולין שאינם מיועדים למאכל אדם או אסורים בשימוש אחר בהתאם להוראות תקנות אלה במפעל המיועד להכנת מוצרים מבשר, דם ועצמות.

(ב) לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר לפי תקנת משנה

(א) אלא אם יוכח לו, להנחת דעתו, כי הובטח שהפסולין ינוצלו רק למטרות שלשמן התיר את ניצולם וכי אין בהעברתם למפעל תעשייתי או בניצולם לגרום להפצת מחלות.

ניפוח גופות וריאות (תיקון התשכ"ה)

18. (א) בית-מטבחים יצוייד במערכת מכנית תקינה לניפוח אויר בגופות (להלן - מערכת-ניפוח).

(ב) לא ינפח אדם גופה או ריאות אלא באמצעות מערכת-ניפוח.

(ג) על אף האמור בתקנת-משנה (ב), מותר לנפח גופה או ריאות שלא באמצעות מערכת-ניפוח מכנית בתנאי שיעברו בבית-המטבחים, מיד לאחר הניפוח, עיקור במיתקן מיוחד שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

סימן ג': פיקוח וטרינרי

מינוי רופאים וטרינרים על ידי רשות מקומית (תיקון התשכ"ה)

19. (א) רשות מקומית תמנה, בהסכמת מנהל השירותים הוטרינריים, רופא וטרינר לפיקוח על בשר בכל צורה שהיא ועל בית-מטבחים.

(ב) מספר רשויות מקומיות רשאיות למנות רופא וטרינר לביצוע פיקוח וטרינרי על בית-המטבחים המופעל בתחום אחת מהן ועל בדיקת בשר בתחומן לאחר שהתאגדו באיגוד ערים לפי חוק איגודי-ערים, התשט"ו-1955, לביצוע מטרות אלה.

מינוי רופא וטרינר ממשלתי

20. (א) על פי בקשת אחראי לבית-מטבחים רשאי מנהל השירותים הוטרינריים למנות רופא וטרינר המועסק בשירות המדינה לשמש רופא וטרינר בבית-המטבחים המופעל על ידיו.

(ב) הוראות תקנה 19 לא יחולו על בית-מטבחים שמונה לו רופא וטרינר בהתאם להוראות תקנת-משנה (א).

מינוי מנהל בית מטבחים(תיקון התשכ"ה)

21. (א) מינתה רשות מקומית מספר רופאים לפיקוח על בית-מטבחים, תמנה היא את אחד מהם, לאחר שקיבלה לכך הסכמת מנהל השירותים הוטרינריים, לשמש כמנהל בית-המטבחים (להלן - מנהל בית-המטבחים).
- (ב) נמצא בית-מטבחים בפיקוחו של רופא וטרינר אחד ישמש הוא, לענין תקנות אלה, כמנהל בית-המטבחים.

פיקוח וטרינרי

(תיקון התשכ"ה)

22. מנהל בית-מטבחים יקבע סדרי הפיקוח הוטרינרי וארגונו בבית-המטבחים.

ביטול מינוי רופא וטרינר

[תיקונים: התשכ"ה, התשכ"ט (מס' 2)]

23. (א) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי לבטל הסכמתו להעסקת רופא וטרינר, בין בדרך של קבע ובין בדרך של ארעי, אם, לדעתו, הרופא הוטרינר אינו מוכשר למלא תפקידו או נוהג ברשלנות חוזרת במילוי תפקידו או שאינו ממלא בדיוקנות הוראות תקנות אלה, או שהורשע בעבירה שלדעת מנהל השירותים הוטרינריים אינה הולמת את תפקידו.
- (ב) ביטול מנהל השירותים הוטרינריים הסכמה שניתנה להעסקת רופא וטרינר לא ישמש הוא כרופא וטרינר מיום בו תימסר לידי הודעה על ביטול ההסכמה.

עדר על החלטת המנהל (תיקון התשכ"ה)

24. (א) סירב מנהל השירותים הוטרינריים לתת הסכמתו למינוי רופא וטרינר או שביטל הסכמתו להעסקת רופא וטרינר כאמור בתקנה 23(א), רשאי הרופא הוטרינר או אחראי לבית-מטבחים לערור בפני ועדת-ערר של שלושה ששניים מחבריה אינם עובדי-מדינה ושתמונה על ידי שר החקלאות.
- (ב) הגשת ערר על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לא תעכב ביצוע החלטת המנהל כאמור בתקנה 23.

אגרות שחיטה (תיקונים: התשכ"ט (מס' 2), (מס' 4))

25. בעד שחיטת כל בהמה בבית-המטבחים הנמצא בפיקוח רופא וטרינר שמונה בהתאם להוראות תקנה 19(א) לגבי בית-מטבחים תעשייתי או תקנה 20 ישלם האחראי לבית-המטבחים אגרה בשיעור של שלוש לירות וחצי לראש.

סימן ד': היתר-כניסה

רשות כניסה לבית מטבחים

26. (א) לא יכנס אדם לבית-מטבחים, אלא אם ניתן לו היתר-כניסה בכתב מאת מנהל בית-המטבחים.
- (ב) היתר-כניסה לבית-מטבחים יינתן רק לאדם שמלאו לו 16 שנה, ושנמצא, בבדיקה שבוצעה בו תוך 30 יום שלפני המועד בו מבקש הוא להיכנס לבית-המטבחים, על ידי רופא ממשלתי, בריא מכל מחלה מידבקת.

איסור כניסה לאדם נגוע במחלה מידבקת

27. לא יכנס לבית-מטבחים אדם הנגוע במחלה מידבקת לבני-אדם.

תוקף היתר

28. היתר-כניסה לבית-מטבחים יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

ביטול היתר

29. מנהל בית-המטבחים רשאי לסרב לתת היתר-כניסה לבית-מטבחים, להתלותו או לבטלו אם מבקש ההיתר או המחזיק בו עשה אחד מאלה:

- (1) לא מילא אחרי הוראה מהוראות תקנות אלה;
- (2) הפריע לבאי בית-המטבחים בביצוע תפקידיהם;
- (3) סירב לציית להוראות הרופא הוטרינר בבית-המטבחים;
- (4) נמצא נגוע במחלה מידבקת;
- (5) גרם במזיד נזק לבית-מטבחים או לצידודו.

פרק שני: שחיטת בהמות

שחיטת בהמה (תיקון התשכ"ה)

30. (א) לא ישחוט אדם בהמה מחוץ לבית מטבחים.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר, בתנאים שאישר, שחיטה המיועדת להפקת בשר להזנת חיות בגן חיות, במבנה הנמצא בגן חיות.

מכירת בשר

31. לא ימכור אדם בשר שאינו נושא עליו חותם לפי תקנה 54(א).

איסור שחיטת בהמות ללא תווית סימון או ללא תעודת רישום (תיקון התשל"ז)

32. (א) לא יוכנסו לשטח בית-מטבחיים אלא בהמות המיועדות לשחיטה.
(ב) לא יישחט בבית המטבחיים בקר אשר לא סומן בתווית סימון, או אינו מלווה בתעודת רישום, בהתאם לתקנות מחלות בעלי-חיים (רישום, סימון והובלה של בקר), התשל"ו-1976, אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ג) נשחט בקר אשר לא סומן או אינו מלווה בתעודת רישום כאמור בתקנת משנה (א) רשאי רופא וטרינר לעכב את הבשר עד לקבלת הוראות מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ד) לא יישחטו בבית-מטבחיים גמלים אשר לא סומנו בהתאם לתקנות מחלות בעלי-חיים (סימון גמלים), התשכ"ב-1962, אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ה) רופא וטרינר יסיר תווית סימון מכל בהמה שחוטתה ויעבירנה ללשכה הוטרינרית האיזורית.
(ו) רופא וטרינר יטביע חותם בית המטבחיים בתעודת רישום בקר, במשבצת שנועדה לכך, ויחזירנה ללשכה הוטרינרית האיזורית.

הוצאת בהמה משטח בית המטבחיים

33. לא תוצא משטח בית המטבחיים בהמה אלא לפי היתר בכתב מאת רופא וטרינר ממשלתי.

החזקת בהמה לפני השחיטה (תיקון התשכ"ח)

34. (א) לא ישחוט אדם בהמה בבית-מטבחיים אלא אם הוחזקה לשם בדיקה ותצפיות של לא פחות מאשר 12 שעות ולא יותר מאשר 6 ימים (להלן - תקופת החזקה) לפני השחיטה במבנה מיוחד לכך בתוך בית המטבחיים (להלן - מבנה התצפיות).
(ב) רופא וטרינר רשאי להפחית את תקופת החזקה לתקופה שאינה קצרה מארבע שעות לגבי בהמות שטרם נגמלו.
(ג) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר, בהודעה בכתב, קיצור תקופת החזקה.
(ד) הרופא הוטרינר יקבע מועד הכנסת הבהמות למבנה התצפיות.

בניית מבנה תצפית מחוץ לתחום בית המטבחיים

35. על אף האמור בתקנה 34 רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר החזקת בהמה במבנה תצפית הנמצא מחוץ לתחום בית המטבחיים, אך בתחום הרשות המקומית בה נמצא בית המטבחיים, אם מבנה התצפית הוקם בהתאם לתכניות ובמקום שנקבע על-ידי.

בדיקה על-ידי רופא וטרינר לפני השחיטה (תיקון התשל"ו (מס' 2))

36. (א) בהמה המובאת לבית המטבחיים תיבדק באותו בית-מטבחיים לפני שחיטתה על-ידי רופא וטרינר בהתאם להוראות התוספת הששית.
(ב) רופא וטרינר, שבדק בהמה לפי הוראות תקנת משנה (א), יתיר, ידחה או יאסור את השחיטה, או יורה לבצע בבמה כל פעולה שיקבע בהתאם להוראות התוספת הששית.
(ג) נוסף לאמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), ישלח רופא וטרינר למכון הוטרינרי של משרד החקלאות דוגמאות של דם או איברים לשם איבחון מחלות בעלי-חיים, כפי שיורה מנהל השירותים הוטרינריים.

מועד השחיטה בבית המטבחיים

37. (א) מנהל בית המטבחיים יקבע, בהודעה שתפורסם במקום בולט בשטח בית המטבחיים, את הימים והשעות המיועדים לשחיטת-בהמות בבית המטבחיים.
(ב) בימים ובשעות שנקבעו כאמור לשחיטה יימצא בבית המטבחיים הרופא הוטרינר.

שחיטה בקבוצה

38. מנהל השירותים הוטרינריים יקבע בהודעה בכתב אל מנהל בית המטבחיים את מספר הבהמות מסוג מסויים שאפשר לשחוט בקבוצה אחת באולם השחיטה.

היקף השחיטה

39. לא יכניס אדם לאולם-השחיטה מספר בהמות העולות על קיבולו כפי שנקבע על-ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

ניקוי אולם לפני השחיטה

40. לא תוכנס בהמה לאולם-השחיטה בבית המטבחיים אלא אם האולם נקי ולא נמצא בו בשר משחיטה קודמת.

הכנסת בהמות לאולם השחיטה

41. לא תוכנס בהמה לאולם-השחיטה בבית המטבחים אלא לשם ביצוע פעולות הדרושות לשם שחיטת המיידית.

ייעוד בית מטבחים לשחיטת בהמות מסוג מסויים

42. מנהל השירותים הוטרינריים רשאי לקבוע בהוראות בכתב את סוגי הבהמות שמוותר לשחטם באותו בית-מטבחים, ולא תישחט בהמה בבית-מטבחים אלא אם היא מסוג ששחיטתה הותרה כאמור.

שחיטת בהמות בחשכה

43. לא תבוצע שחיטת בהמות בבית מטבחים בשעות החשיכה אלא אם קיימים באולמי השחיטה, ברפתות ובדרכי הגישה לבית המטבחים מיתקני תאורה מלאכותיים מתאימים לדעת מנהל השירותים הוטרינריים.

מוניעת צער בעלי חיים

44. אדם העוסק בכפייתת בהמה, הפלתה ושחיטתה ישתמש במכשירים וינקוט בשיטות שיקטינו צער וכאב מהבהמה.

מקום שחיטת הבהמות

45. שחיטת הבהמה, פשיטת עורה וביתור הגופה ייעשו רק באולם השחיטה.

טיפול בקרביים ובעורות

46. (א) פשיטת-עורות מהבהמות מכל הגילים תבוצע בשלמותה ובמהירות מיד לאחר שחיטת הבהמה.
(ב) העורות יועברו מיד לאחד פשיטתם מהגופה אל המיתקן המיועד לאיסוסנם או לטיפול מיוחד בהם.
(ג) כרסים ומעיים יורחקו מיד לאחר הוצאתם מהגופה מאולם השחיטה אל האגף המיועד להרקתם וניקויים.

סימון אחיד לחלקי בהמה שנשחטה

47. כל חלקי בהמה שנשחטה יסומנו בבית המטבחים מיד לאחר השחיטה בסימן-זיהוי אחיד לכל בהמה.

שחיטה רק כשהרופא הוטרינר במקום

48. לא תבוצע שחיטת בהמות אלא כשרופא וטרינר נמצא במקום.

פרק שלישי: הטיפול בבהמות לאחר השחיטה

בדיקה על ידי רופא וטרינר לאחר השחיטה

49. רופא וטרינר יבדוק כל בהמה שנשחטה בבית-מטבחים מיד לאחר שחיטתה בהתאם להוראות שבתוספת השביעית.

בדיקה בבית מטבחים

50. בשר הבהמה ייבדק בהתאם להוראות תקנה 49 רק באותו בית-מטבחים בו נשחטה הבהמה ממנה הופק הבשר.

בדיקה מעבדתית של בשר [תיקונים: התשכ"ח, התשל"ג, התשל"ו (מס' 3), התשל"ט, התשמ"ז]

51. (א) רופא וטרינר שבדק בהמה יורה על העברת חלקי-בהמה לבדיקה במכון הוטרינרי של משרד החקלאות בבית-דגן (להלן - המכון הוטרינרי) במקרים המפורטים בתוספת השמינית ובכל מקרה נוסף שיתגלה חשד למחלה, לפגע או לזיהום, אשר, לדעתו, מחייבים בדיקה מעבדתית (להלן - דוגמאות לבדיקה מעבדתית).
(ב) דוגמאות לבדיקה מעבדתית יש לשלוח בדרך ומחלקים המפורטים בתוספת השמינית.
(ג) בעד בדיקה במכון הוטרינרי של דוגמה לבדיקה מעבדתית של בשר טרי או קפוא ישלם בעל הבשר אגרה בשיעור של 30 שקלים.

1. (א) אם יתברר מתוך מדד המחירים לצרכן שנתפרסם לחודש ינואר 1980 כי מדד זה עולה לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 1979, יבוא, החל ביום ט"ו בניסן התש"ם (1 באפריל 1980), במקום כל סכום קבוע שנקבע בתקנה זו, סכום מוגדל באופן יחסי לשיעור העליה של המדד שנתפרסם לחודש ינואר 1980 כאמור לעומת המדד שפורסם לחודש ינואר 1979.
(ב) כל סכום מוגדל כאמור בתקנה זו יעוגל לסכום הקרוב ביותר לסכום המוגדל. ראה תקנות האגרות החקלאיות בפרק "פיקוח על יצוא הצמח ומוצריו".

(ד) בשר שממנו נלקחה דוגמה בהתאם להוראות תקנת-משנה (א) יוחסן על חשבון בעליו בבית-קירור ויוחזק בו עד לקבלת תוצאות הבדיקה.

פסילה או אישור של בשר

52. רופא וטרינר שבדק בהמה בהתאם להוראות תקנה 49, או שנמסרו לידי תוצאות הבדיקה במכון הוטרינרי של דוגמאות שנשלחו לבדיקה מעבדתית, רשאי להחליט על פסילת הבשר או על אישורו למכירה בהתאם לממצאי הבדיקה המעבדתית או הוראות התוספת התשיעית.

נוכחים בעת בדיקה וטרינרית

53. בעת בדיקת הבשר המבוצעת על ידי רופא וטרינר בהתאם להוראות תקנות אלה לא יהיה נוכח אדם שלא הורשה לכך על ידי הרופא הוטרינר או מנהל השירותים הוטרינריים.

סימון בשר לאחר בדיקה

54. (א) בשר בהמה שנשחטה בבית-מטבחיים ונמצא מתאים למכירה בבדיקה שנעשתה בו על ידי הרופא הוטרינר, יסומן על ידיו בחותם הכולל את המלים "בדוק והותר" וציון בית המטבחיים שבתחומו בוצעה השחיטה.
(ב) בשר בהמה שנשחטה בבית-מטבחיים ונמצא בבדיקה שנעשתה בו על ידי הרופא הוטרינר כבלתי-ראוי למכירה, או הטעון בדיקה נוספת כדי לעמוד על מידת התאמתו למכירה, יסומן על ידי הרופא הוטרינר מיד לאחר בדיקתו הראשונה בצורה ברורה ובלטת במלים "פסול" או "טעון בדיקה נוספת" וציון בית-המטבחיים שבתחומו בוצעה השחיטה.
(ג) האחראי לבית-מטבחיים יכין החותם בהתאם להוראות נוספות שיקבל ממנהל השירותים הוטרינריים והרופא הוטרינר ישתמש בו בהתאם להוראות שיינתנו כאמור.

השמדת בשר פסול

55. (א) בשר שנפסל יושמד בתחום בית המטבחיים או יועבר להשמדה במישרפה או במפעל תעשייתי במיתקנים ובדרך שנקבעה בתוספת הרביעית.
(ב) לא ישולמו פיצויים בעד בשר שנפסל והושמד בהתאם לתקנות אלה.

איסור קילוף (תיקונים: התשל"ג, התשל"ד)

56. (א) לא יקלף אדם מבשר, בבית המטבחיים או בתחום חצר בית המטבחיים רקמות חיבוריות, רקמות שומניות, שרירים תת-עוריים, פסציות או עורקים וורידים.
(ב) על אף האמור בתקנת-משנה (א) רשאי אדם לקלף רקמות שומניות מאזור הכליות מאזור הכסל (Flank) ועורקים וורידים מאזור מרזב היוגולריס שבצוואר.

הובלת בשר מבית המטבחיים (תיקון התשמ"ד)

57. (א) לא יוביל אדם בשר מתחום בית מטבחיים למקום אחר אלא בכלי רכב המיועד להובלת בשר בלבד ואשר בית קיבולו סגור מכל צדדיו בדפנות מחומר בעל תכונות בידוד וקיים בו מיתקן קירור מיכני במצב תקין.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), מותרת הובלת בשר מבית המטבחיים למקום אחר בתחום הרשות המקומית שבה נמצא בית המטבחיים בכלי רכב להובלת בשר כאמור בתקנת משנה (א), אף אם אין בו מיתקן קירור מיכני.
(ג) בשר טרי, לא מצונן, למעט קרביים ורגליים, יהיה תלוי בכלי הרכב על מיתקן תליה ממתכת בלתי מחלידה באופן שלא יגע ברצפת כלי הרכב.
(ד) בשר מצונן יובל במכונית להובלת בשר, כאשר הטמפרטורה בו אינה עולה על 8 מעלות צלזיוס מעל האפס; הבשר יהיה תלוי על מיתקן תליה ממתכת בלתי-מחלידה, באופן שלא יגע ברצפת כלי הרכב.
(ה) קרביים ורגליים יובלו בכלי רכב להובלת בשר במכלים מכוסים בדרך שתמנע מגע עם הבשר המובל במכונית; המכל והמכסה יהיו עשויים חומר מוצק הניתן לחיטוי.
(ו) עורות של בהמה לא יובלו במכונית שבה מובל בשר.
(ז) לא יוסעו אדם או בעל חיים בבית הקיבול של כלי הרכב להובלת בשר.

קבלת בשר על ידי עושה שירות (תיקון התשכ"ה)

57.א. (א) לא ידרוש אדם ולא יקבל, בין בעצמו ובין על ידי אחרים, בשר שלא בדרך של מכירה במחיר השוק ממוכר ברצון לקונה ברצון או בתוקף סמכות המסורה לו על פי חיקוק.
(ב) בתקנה זו "אדם" - אדם העושה שירות בכל הנוגע לבהמה ולבשרה, מתחילת כל בדיקה או טיפול הנעשה לצורך שחיטתה ועד להעברת בשרה לידי הצרכן.

בית קירור (תיקון התשמ"ד)

57.א.2. (א) בכל בית מטבחיים יוקם בית קירור שנפחו מתאים לשיעור השחיטה היומית של בית המטבחיים בהתאם לתכנית ולמפרטים שאישר מנהל השירותים הוטרינריים.

1. תקנה 57 הוספה, על אף קיומה של תקנה קודמת עם מספר זהה.
2. תחילת תיקון התשמ"ד לגבי תקנה זו ביום 21.10.1985.

(ב) בתוך בית קירור יותקן תא הקפאה בגודל מתאים שבו תשרור בכל עת טמפרטורה שלא תעלה על 10 מעלות צלזיוס מתחת לאפס.

צינון בשר בבית מטבחיים (תיקון התשמ"ד)

58.1. לא יוציא אדם בשר מתחום בית מטבחיים אלא לאחר צינונו עד לטמפרטורה שלא תעלה על 8 מעלות צלזיוס בתוכו; הצינון יבוצע בבית הקירור של בית המטבחיים.

תנאים להכנת חבילת בשר (תיקון התשכ"ח)

59. (א) לא יכין אדם חבילה מבשר טרי, מבשר מצונן, מבשר קפוא, מבשר קפוא שהופשר או מבשר טחון (להלן - חבילת-בשר) ולא ימכור אדם חבילת-בשר, אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים (להלן - היתר להכנת חבילת-בשר).
 (ב) מנהל השירותים הוטרינריים יוציא היתר להכנת חבילת-בשר אם הוכח לו כי ההכנה תבוצע בתנאים אלה:
- (1) מבנה מיוחד נועד לשמש רק לפירוק-בשר (להלן - המבנה);
 - (2) קירות המבנה מצופים חרסינה עד לגובה שני מטרים לפחות;
 - (3) המבנה מצויד במערכת מיזוג-אוויר המחזיקה בו טמפרטורה שאינה עולה על 14 מעלות צלזיוס מעל לאפס;
 - (4) המבנה מצויד בחדר-קירור מיוחד להחזקת הבשר המפורק מעצמות כשהטמפרטורה שבו אינה עולה על 2 מעלות צלזיוס מעל לאפס;
 - (5) המבנה מצויד בחדר הקפאה מהירה להקפאת הבשר עד לטמפרטורה פנימית של לפחות 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
 - (6) המבנה מצויד בחדר החסנת בשר קפוא בו הטמפרטורה לא תעלה על 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
 - (7) המבנה מצויד בשולחנות, מיכלים, אצטבאות, מדפים, עגלות-יד וכלי-עבודה ממתכת בלתי-מחלידה או מחומר תברואתי אחר;
 - (8) חדרי המבנה מצוידים במד-חום ורשם-טמפרטורה אוטומטיים, הפועלים במצב תקין.
- (ג) היתר להכנת חבילת-בשר יינתן לתקופה של שנה אחת.
 (ד) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים לבטל או להתלות היתר להכנת חבילת-בשר אם נוכח כי הכנת חבילת-בשר אינה מבוצעת בהתאם להוראות תקנות אלה.

1. תחילת תיקון התשמ"ד לגבי תקנה זו ביום 21.10.1985.

תנאים להכנת חבילת בשר, (תיקון התשכ"ח)

60. (א) בשר יפורק מעצמות ויבותר לבתרים, ייטחן ויארז בחבילות רק במבנה שהטמפרטורה אינה עולה בו על 14 מעלות צלזיוס מעל לאפס.
 (ב) בשר שפורק, בותר לבתרים נטחן ולא נארז בחבילות יוחסן, מיד לאחר שבוצעו בו פעולות הפירוק והביתור, לא יותר מאשר 24 שעות בחדר-קירור שהטמפרטורה שבו אינה עולה על 2 מעלות צלזיוס מעל לאפס.
 (ג) חבילת בשר תוקפא בחדר הקפאה מהירה מיד לאחר אריזתה.

נוכחות רופא וטרינר וסמכויותיו (תיקון התשכ"ח)

61. (א) הכנת חבילת בשר תיעשה אך ורק בנוכחות רופא וטרינר.
 (ב) רופא וטרינר רשאי ליטול חבילת בשר לבדיקה במכון וטרינרי.

אריזת חבילת בשר (תיקון התשכ"ח)

62. (א) חבילת בשר תיארוז בהיקף, בשיטה ובחומר-אריזה שיאושרו על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.
 (ב) לכל חבילת בשר תלווה תווית ובה יצויינו פרטים אלה:
- (1) מקום המפעל בו הוכנה חבילת הבשר ושם המפעל;
 - (2) תאריך הכנת חבילת הבשר, או מספר סימון צוות הייצור;
 - (3) הוראות להחזקה ושימוש בבשר - בהתאם להנחיות מנהל השירותים הוטרינריים;
 - (4) שם הרופא הוטרינר האחראי לפיקוח על הכנת חבילת הבשר או סימון-זיהוי שלו שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.
- (ג) התווית תצורף לכל חבילת בשר באופן שלא ניתן להורידה בקלות ושניתן יהיה לקרוא את הכתוב בתווית מעל פני החבילה בעוד הבשר ארוז בה.

הובלת חבילת בשר (תיקון התשכ"ח)

63. חבילת בשר תוצא מהמבנה בו הוכנה כשהיא במצב קפוא ותובל במכונת להובלת בשר כשהטמפרטורה בה לא עולה על 15 מעלות צלזיוס מתחת לאפס.

1. צ"ל: "תנאים לפירוק-בשר".

תעודה וטרינרית לבשר מפורק (תיקון התשל"א)

64. (א) כל בשר שהוכן בהתאם להוראות תקנות 59, 60 ו-61 יועבר רק בליווי תעודה שמולאה ונחתמה בידי הרופא הוטרינר בהתאם לדוגמא המפורטת בתוספת העשירית.
 (ב) תעודה שהוצאה על פי הוראות תקנת-משנה (א) תוכן במקור ו-4 העתקים; המקור יימסר בידי נהג המכונת בה מועבר הבשר למקום היעד, העתק אחד יישלח למנהל השירותים הוטרינריים, העתק שני יישלח לרופא הוטרינר של הרשות המקומית אשר בתחומה יימכר הבשר, העתק שלישי יישלח לרופא לשכת הבריאות המחוזית והעתק רביעי יישאר בידי מוציא התעודה.

העברת בשר טרי (תיקון התשכ"ם מס' 2)

65. לא יעביר אדם ולא יכניס אדם בשר טרי מתחום הרשות המקומית או איגוד-ערים שבתחומם הופק הבשר משחיטה

- לתחום רשות מקומית או איגוד-ערים אחר אלא אם קויימו באותו משלוח של בשר כל אלה :
- (1) הוא בשר בהמה שנשחטה בבית-מטבחיים ושלהפעלתו וניהולו ניתן היתר לפי תקנה 2 לתקנות מחלות בעלי-חיים (הקמת בתי-מטבחיים ובתי-נחירה והפעלתם), התשכ"ח-1967 (להלן - בית-מטבחיים המופעל כדין);
 - (2) נושא טביעת-חותם של בית-מטבחיים המופעל כדין שהוטבע בו בהתאם להוראות תקנה 54;
 - (3) מלווה בתעודה וטרינרית שהוצאה בהתאם להוראות תקנה 66.

תעודה וטרינרית לבשר טרי [תיקון התשכ"ט (מס' 2)]

66. (א) רופא וטרינר של בית-מטבחיים המופעל כדין יתן תעודה וטרינרית בנוסח שבתוספת האחת-עשרה (להלן - מוציא התעודה) לכל אדם המבקש להעביר בשר שהופק באותו בית-מטבחיים לתחום רשות מקומית או איגוד-ערים שבית המטבחיים כאמור אינו נמצא בתחום שיפוטו (להלן - רשות מקומית אחרת); התעודה האמורה תהא תקפה רק אם נרשמה על טופס רשמי שמוציא התעודה קיבלו במשרד החקלאות והוא רשם בה את כל הפרטים הדרושים, בשלמות ובדייקנות.
- (ב) מוציא התעודה ישלח העתק מכל תעודה וטרינרית שהוצאה על ידיו, מיד לאחר שהוצאה, לרופא הוטרינר של הרשות המקומית האחרת.
- (ג) הרופא הוטרינר שביצע את בדיקת-המשנה בבשר שהגיע לרשות המקומית האחרת, יציין על גבי העתק התעודה שקיבל ממוציא התעודה את דבר ביצוע בדיקת-המשנה ואת תוצאותיה ויחזיר את ההעתק למוציא התעודה.

הצגת בשר לבדיקת משנה

(תיקון התשכ"ח)

67. (א) הכניס אדם בשר טרי לפי תקנה 65, יעבירו ללא-עיכוב למקום המיועד לבדיקת-משנה כאמור בתקנה 68.
- (ב) תעודה וטרינרית שהוצאה על פי הוראות תקנת-משנה (א) לתקנה 66 תישמר בידי מכניס הבשר מעת הוצאת הבשר מבית המטבחיים ועד למכירתו לצרכן ותוצג בפני הרופא הוטרינר של רשות מקומית לתחומה הוכנס הבשר.

בדיקת משנה

(תיקון התשכ"ח)

68. (א) רופא וטרינר של רשות מקומית יבדוק בבדיקת-משנה בשר טרי שיובא לתחום-שיפוטה של הרשות המקומית או איגוד-ערים בהם הוא פועל ויאסור מכירת הבשר כל עוד לא נבדק על ידיו (להלן - בדיקת-משנה).
- (ב) בדיקת-משנה תיעשה בתוך אולם מיוחד בתחום בית המטבחיים של הרשות המקומית שאליה יובא הבשר או במקום אחר בתחום הרשות המקומית שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים למטרה זו.
- (ג) על בשר שנבדק בבדיקת-משנה ונמצא ראוי למכירה יוטבע החותם בדרך ובצורה שנקבעו בתקנה 54.
- (ד) הוראות תקנות 51, 52, ו-55 יחולו על בדיקת-משנה לפי תקנה זו, בשינויים המחוייבים.
- (ה) רופא וטרינר של הרשות המקומית שאליה הוכנס הבשר רשאי לקבוע את שעות ביצוע בדיקת-המשנה, באישור מנהל השירותים הוטרינריים.
- (ו) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי לתת הוראה בכתב לרופאים הוטרינריים של הרשות המקומית בדבר הליכי בדיקת-המשנה.

בדיקת מעבדה נוספת

[תיקונים: התשכ"ט (מס' 3), התשל"ג, התשל"ו (מס' 3), התשל"ט, התשמ"א]

- 69.1. (א) לא יתיר רופא וטרינר של רשות מקומית מכירת בשר טרי שיובא מתחום רשות מקומית או איגוד-ערים אחד למשנהו כשהוא:
 - (1) אינו מלווה בתעודה וטרינרית שהוצאה על פי הוראות תקנה 66; הרופא הוטרינר יקח דוגמא מאותו בשר וישלח אותה לבדיקה במכון הוטרינרי;
 - (2) כשהתעודה הוטרינרית אינה ממולאת בשלמותה ובדייקנות, אלא אם לקח הרופא הוטרינר דוגמא מאותו בשר ושלחה לבדיקה במכון הוטרינרי.
- (ב) בשר שממנו נלקחה דוגמא בהתאם להוראות תקנת-משנה (א) יאוחסן על חשבון בעליו בבית-קירור ויוחזק בו עד לקבלת תוצאות בדיקת המכון הוטרינרי.
- (ג) בעד בדיקת דוגמת בשר במכון הוטרינרי ישלם בעל הבשר למכון הוטרינרי אגרה של שבעים לירות.

בדיקת בשר קפוא (תיקונים: התשכ"ח, התשמ"א)

70. (א) בשר קפוא או בשר מצונן המוכנס לתחום רשות מקומית אחת או תחום איגוד-ערים אחד מתחום רשות מקומית או איגוד-ערים אחר, ייבדק לפני מכירתו

1. ראה הערה 1 בעמוד 9047.

2. שעורי האגרות שתוקנו - לא הוכנסו לנוסח התקנה.

על ידי הרופא הוטרינר של הרשות המקומית שלתחומה הוכנס (להלן - בדיקת-משנה לבשר קפוא).

- (ב) הוראות תקנה 68 יחולו אף על ביצוע בדיקת-המשנה לבשר קפוא.
- (ג) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להורות בדיקת בשר קפוא בתנאים ובשיטה אחרים מאלו שנקבעו על פי

הוראות תקנות אלה.

מכירת בשר (תיקון התשכ"ח)

71. לא ימכור אדם בשר טרי או בשר קפוא או בשר מצונן הטעון בדיקת-משנה לפי הוראות תקנות 68 או 70 אלא אם הוא נושא החותם שהוטבע בו בהתאם להוראות תקנות אלה.

דין העברת בשר קפוא בין בתי קירור

72. (א) העברת בשר קפוא מאניה לבית-קירור מאושר או מבית-קירור מאושר למשנהו לא יראו אותה כהכנסת הבשר לתחום רשות מקומית שבו נמצא בית-הקירור שאליו הועבר הבשר.
(ב) בתקנה זו "בית-קירור מאושר" - בית-קירור שאושר על-ידי מנהל השירותים הוטרינריים בכתב כמתאים לאיחסון בשר קפוא.

הובלת בשר קפוא (תיקונים: התשכ"ח, התשל"א)

72.א. לא יוביל אדם בשר קפוא אלא במכונית להובלת בשר אשר הטמפרטורה בה אינה עולה על 18 מעלות צלסיוס מתחת לאפס.

אגרות בדיקת משנה (תיקונים: התשל"ו (מס' 3), התש"ם)

73. (א) בעד בדיקת-משנה לבשר טרי שתבוצע בו בהתאם להוראות תקנה 68 תגבה רשות מקומית אגרה בשיעור של 50 אגורות לכל קילוגרם.
(ב) בעד בדיקת-משנה לבשר קפוא שתבוצע בו בהתאם להוראות תקנה 70 תגבה רשות מקומית אגרה בשיעור של 30 אגורות לכל קילוגרם בשר.

סייג לפיקוח על בשר שהוכן

לפי היתרים מיוחדים (תיקונים: התשכ"ח, התשל"א)

74. (א) הוראות תקנות 65, 66 לא יחולו על בשר שהוכן בהתאם להוראות תקנה 59 ונארז בהתאם להוראות תקנה 62.
(ב) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להורות על בדיקת-משנה של בשר שהוכן או נארז בהתאם להוראות תקנות 59 או 62.

בית מטבחים תעשייתי

75. רשאי מנהל השירותים הוטרינריים לאשר בית-מטבחים כבית-מטבחים תעשייתי אם הוא בנוי, מצויד וקיימים בו הסידורים ועומדים לרשותו השירותים המפורטים בתוספת השתים-עשרה.

העברת בשר מבית מטבחים תעשייתי

76. (א) הוראות תקנות 65, 66, 67, 68, 69, 71 ו-73 לא יחולו על בשר שהופק מבית-מטבחים שאושר על-ידי מנהל השירותים הוטרינריים בהתאם להוראות תקנה 75 כבית-מטבחים תעשייתי והמלווה בתעודת וטרינרית בהתאם לתוספת העשירית.

(ב) תעודה שהוצאה על פי הוראות תקנת-משנה (א) תוכן במקור ושלושה העתקים, מקור התעודה יימסר בידי הנוהג במכונית בה מועבר הבשר למקום היעד; העתק אחד יישלח למנהל השירותים הוטרינריים; העתק שני יישלח לרופא הוטרינר של הרשות המקומית שבתחומה יימכר הבשר והעתק שלישי יישאר בידי מוציא התעודה.
(ג) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להורות על ביצוע בדיקת בשר שהופק בבית-מטבחים תעשייתי במקום, במועד ובתכיפות שייראו לו, על-ידי רופא וטרינר שיקבע.

היתר שחיטה מיוחד

77. (א) על אף האמור בתקנה 30 רשאי אדם לשחוט בהמות מחוץ לבית-המטבחים בתחום רשות מקומית לפי היתר בכתב לכך מאת ראש הרשות המקומית ומנהל השירותים הוטרינריים, ובהתאם לתנאי ההיתר (להלן - בסעיף זה - ההיתר).
(ב) היתר יינתן רק לשחיטה לשם חגיגה מסורתית, קיום מנהג עממי או נדר.
(ג) לא יינתן היתר אלא אם הובטח, להנחת-דעתו של מנהל השירותים הוטרינריים, כי הוראות הטיפול והבדיקה החלים על בהמות שנשחטו בבית-מטבחים יחולו לגבי בהמות שנשחטו על פי היתר.

שחיטה דחופה (תיקון התשמ"א)

78. רשאי הרופא הוטרינר לקצר תקופת ההחזקה שנקבעה בתקנה 34 אם:
(1) הבהמה לוותה בתעודה מאת רופא וטרינר שטיפל בהמה בנוסח שקבע מנהל השירותים הוטרינריים;
(2) הוא בדק את הבהמה ומצא כי לא תוכל, מטעמי בריאות, לעמוד בתקופת ההחזקה.

שחיטת דחק (תיקונים: התשכ"ח, התשכ"ט (מס' 1))

(5) התשל"ג (מס' 1), התשל"ו (מס' 3), התשל"מ, התשמ"א, התשמ"ז

- 79.1 (א) על אף האמור בתקנה 30, מותר לשחוט בהמה מחוץ לבית-מטבחיים אם אישר רופא וטרינר כמשמעותו בפקודת הרופאים הוטרינרים, כי -
- (1) הבהמה חלתה ולא היה סיפק להעבירה בחיים לשחיטה בבית מטבחיים; או
 - (2) הבהמה נפגעה בתאונה ולא היה סיפק להעבירה בחיים לשחיטה בבית-מטבחיים.
- (ב) לא נמצא רופא וטרינר בקרבת מקום אירוע תאונה לבהמה, רשאי שוטר, רופא או ראש הרשות המקומית שבתחומה אירעה התאונה או מזכיר הרשות המקומית כאמור לתת האישור לפי תקנת-משנה (א)(2).
- (ג) בהמה שנשחטה לפי הוראות תקנת-משנה (א) תיבדק לפני העברתה לבית-מטבחיים על-ידי רופא וטרינר אשר יתן בידי מחזיק הבהמה לאחר בדיקתו תעודה בנוסח שאישר מנהל השירותים הוטרינריים (להלן - בסעיף זה - התעודה); הוראות תקנה 66(ב) יחולו על התעודה, בשינויים המחוייבים.
- הרופא הוטרינר ישלח בדואר רשום העתק התעודה אל הרופא הוטרינר הממשלתי אשר לתחום-שיפוטו נשלחה הבהמה.
- (ד) הבעל של בהמה שנשחטה לפי הוראות תקנת-משנה (א) חייב להעבירה לבית-מטבחיים שיורה עליו הרופא הוטרינר שנתן את התעודה. את הגופה יש להעביר בנפרד מהקיבה, המעינים ושלפוחית השתן.

1. ראה הערה 1 בעמוד 9047.

- (ה) הרופא הוטרינר אשר לתחום-שיפוטו הועברה בהמה שנשחטה לפי תקנת-משנה (א) יעשה את כל אלה:
- (1) יבצע מיד עם קבלת הגופה את בדיקת הבשר;
 - (2) יטול דוגמאות מהבשר וישלחן לבדיקה במכון הוטרינרי בהתאם להוראות שבתוספת השמינית;
 - (3) יחסין את הבשר בחדרי-קירור בתחום בית המטבחיים על חשבון בעליו;
 - (4) יקבע אם הבשר ראוי למכירה או פסול לפי בדיקתו ולפי מימצאי הבדיקה המעבדתית;
 - (5) יטביע חותם על הבשר בהתאם להוראות תקנה 54.
- (ו) בעד בדיקת בשר במכון הוטרינרי לפי תקנה זו ישלם בעל הבשר אגרה בשיעורים אלה: בעד ארנבת, חזיר, כבש או עז - ארבעים לירות; בעד כל בהמה אחרת - שבעים לירות.

שחיטת חירום

80. (א) כדי למנוע התפשטות מחלות בעת מגיפה שפשטה בבעלי-חיים, רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר שחיטת-בהמות מחוץ לבית-מטבחיים במקום ובתנאים שייקבעו על ידיו.
- (ב) הבשר משחיטה שבוצעה בהתאם להוראות תקנת-משנה (א) ייבדק על ידי רופא וטרינר שנקבע לכך על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.
- (ג) הוראות הבדיקה והסימון החלות על גופות בהמות שנשחטו בבית-מטבחיים יחולו על בדיקת בשר מבהמה שנשחטה לפי תקנה זו.

הפסקת פעולות בבית מטבחיים (תיקון התשכ"ט)

81. (א) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים, לאחר התייעצות עם מנהל השירותים הרפואיים, להורות בכתב על הפסקת הפעולה בבית-מטבחיים לתקופה שיקבע, אם לא קויימו בבית המטבחיים הוראה מהוראות תקנות אלה או כל הוראה שניתנה על פיהן.
- (ב) על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לפי תקנת-משנה (א) רשאית הרשות המקומית לערור, תוך 30 יום מיום מסירת ההוראות, לפני ועדת הערר שתמונה לפי תקנת-משנה (ג).
- (ג) שר החקלאות ימנה ועדת-ערר של שלושה לענין תקנה זו.
- (ד) ועדת הערר תכנס תוך שלושים יום מיום קבלת הערר במשרד השירותים הוטרינריים בבית-דגן, ותתן החלטתה תוך שלושים יום מיום שיבתה הראשונה.
- (ה) הגשת ערר על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לא תעכב ביצוע החלטת המנהל כאמור בתקנת-משנה (א).

הגשת דינים וחשבונות

82. רשות מקומית שבתחומה מופעל בית המטבחיים, האחראי על בית-מטבחיים, רופא וטרינר ומנהל בית המטבחיים יגישו דינים-וחשבונות, הודעות ורישומים בדבר כל פעולה המבוצעת בהתאם להוראות תקנות אלה במועד שיורה עליו מנהל השירותים הוטרינריים.

ביטול תקנות

83. תקנות בית המטבחיים - בטלות.

השם

84. לתקנות אלה ייקרא "תקנות מחלות בעלי-חיים (שחיטת-בהמות), התשכ"ד-1964".

תוספת ראשונה (תקנה 11(א))

הוראות בדבר בגדי-עבודה ונקיון אישי

1. בגדי עבודה לעובדים בבתי-מטבחים יכללו: סינר, סרבול, מעטה-ראש ומגפי-גומי, ויהיו עשויים מחומר הניתן בנקל לניקוי, לחיטוי או לכביסה (בד, גומי פלסטיק) (להלן - בגדי העבודה).
 2. בגדי העבודה יהיו נקיים, שלמים או מתוקנים כראוי.
 3. לפני התחלת העבודה יוחלפו הבגדים הרגילים בבגדי-עבודה במלתחה מיוחדת בבית המטבחים. לאחר סיום העבודה בבית המטבחים יונחו בגדי העבודה במלתחה.
 4. בגדים העשויים בד יש לטבול, לאחר השימוש בהם, בתמיסת סובלימט 1000/1 למשך 30 דקות ולאחר מכן לכבסם במים חמים וסבון, אולם בהיתר הרופא הוטרינר אפשר להחזיקם במים רותחים במשך עשר דקות ולאחר מכן לכבסם במים חמים (עם או בלי תוספת כלורית לכביסה) וסבון.
 5. בגדים העשויים גומי או פלסטיק (פרט למגפי-גומי) יש לטבול, לאחר השימוש בהם, בתמיסת סובלימט 1000/1 למשך 30 דקות ולאחר מכן לשטפם במים רותחים, סבון ובעזרת מברשת מתאימה.
 6. מגפי-גומי יש לנקות היטב אחרי העבודה במים ובעזרת מברשת קשה, ובשעת הצורך גם לטבלם בתמיסת נתר-מאכל (סודיום-הידרוקסיד) בריכוז 0.5%.
 7. הרופא הוטרינר יקבע אם הבגדים הינם נקיים וראויים לשימוש.
 8. הידים ינוקו במים חמים, בסבון ובמברשת לפני התחלת העבודה, במשך העבודה לפי הצורך ולאחר סיום העבודה. הידים ינוקו כאמור גם לאחר עשיית הצרכים בחדר השימוש.
 9. בכל מקרה של מגע בגופה נגועה במחלה מידבקת או במוגלה או בכל הפרשה אחרת, יש להפסיק את העבודה ולרחוץ את הידים - ובשעת הצורך - גם שאר חלקי הגוף החשופים -
- במים חמים, בסבון ובעזרת מברשת ולאחר מכן לטבול אותם בתמיסה מחטאת שהוכנה לפי הוראות הרופא הוטרינר ולשטפן שוב במים חמים.

תוספת שניה

(תקנה 11(ב))

הוראות בדבר ניקוי מכשירי-העבודה

1. סכינים, גרזנים ומשורים (להלן - מכשירי-עבודה) יהיו עשויים מחומר הניתן בנקל לניקוי, הרתחה וחיטוי. הנדנים להחזקת הסכינים יהיו ממתכת בלתי-מחלידה ובצורה הניתנת לניקוי מושלם.
2. מכשירי-עבודה יוחזקו במצב נקי בקביעות.
3. מכשירי-עבודה שזוהמו מגופת בהמה חולה, לרבות מוגלה והפרשות חולי, מן ההכרח לנקותם ולחטאם מיד ואין להמשיך להשתמש בהם אלא לאחר שחוטאו.
4. ניקוי וחיטוי של מכשירי-העבודה יעשה על ידי רחיצתם במים חמים וסבון והחזקה לאחר מכן במים רותחים בתוספת סודה-כביסה בריכוז 3% למשך 10 דקות לפחות או באוטוקלב למשך 10 דקות.

תוספת שלישית

(תקנה 12)

הוראות בדבר ניקוי ותברואה בבית-המטבחים

1. לפני התחלת השחיטה, יהיה בית-המטבחים, על קירותיו, רצפותיו וכל מיתקניו נקי לחלוטין. בכל פעם שהרצפה או הקירות נתלכלכו בעה העבודה יש לנקותם בזרם מים ובעת הצורך - גם במברשת ואף בסבון.
 2. אחרי השחיטה יש לנקות את בית-המטבחים על כל מיתקניו ואת המכלאות באופן יסודי על ידי שטיפה בזרם-מים חזק, בעזרת מברשות קשות ומתאימות, בתמיסת-סבון או חומר מנקה דטרגנטי אחר.
 3. כל פסולת וכל גללי-בהמות יש לאסוף מיד לתוך מיכלים סגורים ולהעבירם לבור-הזבל או למישרפה.
 4. לאחר הניקוי המכני יש לחטא את האולמות, הרצפות, הקירות, הציוד והעמודים בתמיסה של תרכובת כלורית (סודיום היפוכלורייט מסחרי 10% או קלציום היפוכלורייט מסחרי 10%) בתערובת של ליטר חומר על 24 ליטר מים או בכל חומר אחר שיקבע מנהל השירותים הוטרינריים.
 5. בכל מקרה שמתה או נשחטה או נפתחה בבית-מטבחים בהמה שנמצאה נגועה במחלה מידבקת יבוצע מיד לאחר חיסול הגופה וביעורה, חיטוי יסודי בנתר-מאכל (סודיום-הידרוקסיד) בתמיסה בריכוז 2%-3% ואליה מותר להוסיף 5% סיד בלתי-כבוי כדי לקבל תמיסת-נתר סידית.
 6. הרופא הוטרינר רשאי לאשר, במקרים מיוחדים, שימוש בחומר-חיטוי שונה מזה שפורט בסעיף 5.
 7. בכל בית-מטבחים יימצאו -
- (1) מים נקיים בכמות מספקת לניקוי המבנים, מכשירי-העבודה, הבגדים ולצרכים האישיים של העובדים;
 - (2) מיתקן לאספקת מים חמים בכמות מספקת לכל הצרכים של חיטוי וניקוי;
 - (3) מיתקן להגברת לחץ המים בצינורות לשטיפת הבנינים (בוסטר);
 - (4) מיכלים מתאימים להכנת ולהחזקת תמיסת-חיטוי;

(5) מלאי של סיד בלתי-כבוי, סיד כלורי, סודיום כלורי (קלציום וסודיום היפוכלוריד) וסודיום הידרוקסיד (נתר-מאכל) שיוחזקו במיכלים סגורים היטב ואף מוגנים מהאוויר;
(6) מלאי של סבון, מגבות, מברשות קשות ורכות וכלי-ניקוי הדרושים בהתאם להוראות תוספת זו לשמירה על הנקיון בבית-המטבחים.

תוספת רביעית (תקנות 15 (א) ו-55)

הוראות בדבר השמדת בשר ועורות

1. בשר ועורות של בהמה שנפסלו למאכל או לשימוש אחר בהתאם להוראות תקנות אלה (להלן - פסולין) יוטבלו בתמיסה צבעונית (כגון מתילן כחול, או בנפט, או בשמן סולר) ויושמדו בבוור-רקב, במישרפה או במפעל תעשייתי לקמחי-בשר.
2. (א) לא יוצאו פסולין משטח בית-מטבחים לשם ביעורם במישרפה או העברתם למפעלי-תעשייה אחרים אלא בהיתר מאת הרופא הוטרינר.
(ב) הובלת הפסולין על פי היתר תיעשה אך ורק בכלי-רכב מיועד ומותאם למטרה זו, ובדרך שתימנע נזילת דם, מיצים והפרשות.
3. לא יינתן היתר להוצאת הפסולין, במקרה שהפסילה נעשתה בגלל אחת המחלות המפורטות להלן, אלא אם המישרפה או מפעל-התעשייה גובלים עם בית-המטבחים:
(א) כלבת;
(ב) גמרת;
(ג) דבר הבקר;
(ד) דלקת מידבקת של קרום החזה והריאות בבקר;
(ה) דבר הסוסים;
(ו) כל מחלה אחרת אשר יורה מנהל השירותים הוטרינריים.
4. מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר העברת פסולין לצרכי מדע, מחקר או לכל מטרה מיוחדת ובכל אמצעי-העברה שהוא ימצא למתאים.

תוספת חמישית (תקנה 15 (ב))

הוראות בדבר חיטוי-עורות מבהמות-חולות

- עורות מבהמות חולות (להלן בתוספת זו - שלחים) ייטבלו באחת התמיסות המפורטות להלן:
- (א) חומצה קרבולית 5% - טבילה השלחים למשך 10 דקות;
 - (ב) דו-כלוריד הכספית (סובלימט) 5% - טבילה למשך 10 דקות או תמיסה של 1000/1 למשך 24 שעות;
 - (ג) תערובת של חומצה כלורוהידרית - 2% וסודיום כלוריד טבילה למשך 48 שעות.

תוספת ששית (תקנה 36)

הוראות בדבר בדיקת-בהמות לפני השחיטה

1. בדיקת הבהמה לפני השחיטה תבוצע על ידי הרופא הוטרינר באור יום מתאים או באור מלאכותי מספיק.
2. הרופא הוטרינר יבדוק את מצב בריאותה של הבהמה, לרבות מצבה הגופני, התנהגותה הכללית, המראה החיצוני (עור, שיער ושינויים מיוחדים), פעולות איברי-העיכול, שפתיים, העלאת-גירה, תנועות הכרס, צורת הצואה, מצב הפות, בית-הבושת, העטין, פעולות איברי-הנשימה, וכן את מידת החום במקרה של הפרעה כללית במצב הבריאות.
3. הרופא הוטרינר יאסור שחיטת בהמות כשנמצאו בהן סימנים של -
 - (א) גמרת (Anthrax) Febris carbunculosa;
 - (ב) ירמת (Gangraena emphys);
 - (ג) דבר-בקר (Pestia Bovina);
 - (ד) כלבת (Lyssa (Rabies);
 - (ה) דלקת-ריאות חרחורית (Gangraenous Pneumonia);
 - (ו) אלח-דם (Septicaemia);
 - (ז) נחרת (Malleus);
 - (ח) צהבת כללית (Icterus);
 - (ט) מצב-גסיסה (In Extremis);
 - (י) ניוון כללי ומוגבר (Cachexia).
4. הרופא הוטרינר ידחה שחיטת-בהמות, לפרק-זמן שיקבע במקרים אלה:
 - (א) כשהבהמות מיוזעות ומחוממות, מראות מידת-חום בלתי-רגילה ובמצב פיזי העלול לגרום לפגימת בשר הבהמה לאחר שחיטתה;

- (ב) כשעורר הבהמות לפני השחיטה אינו נקי מחומרים מזהמים.
5. הרופא הוטרין יודיע ללא-דיחוי לרופא הוטרין הממשלתי במחוזו, על מציאת כל מחלה או חשד למחלה בבדיקה שנעשתה על ידיו בבהמה בתחום בית-המטבכיים.
6. הרופא הוטרין ידאג כי בהמה הנגועה או החשודה כנגועה במחלה תוחזק בהסגר חמור במקום מבודד ממקום-אחזקתה של כל בהמה אחרת בתחום בית-המטבכיים עד לקבלת הוראות מתאימות מאת הרופא הוטרין הממשלתי.
7. רופא וטרינר יציית להוראות רופא וטרינר ממשלתי בדבר אחזקתה, בידודה, שחיטתה או הוצאתה מתחום בית-המטבכיים של בהמה שנמצאה נגועה או חשודה.

(חיקון החש"ו)

תוספת שביעית (תקנה 49)

הוראות בדבר בדיקה לאחר השחיטה הוראות כלליות

1. הבדיקה תיעשה לאחר ביתור הגופה לארכה, הראש ינותק מהגופה והלשון תשוחרר בכדי לחשוף את הבלוטות העמוקות.
2. האיברים והקרביים ייבדקו מיד לאחר הוצאתם מהגופה. כל איבר ובלוטותיו ייבדקו לפי חזותם במישוש וכן על ידי חתך או חתכים בדרך שתמנע לכלוך, זיהום או פחת-ערך שלא לצורך הבדיקה.
3. כל גופה תיבדק לשם קביעת -
 - (1) מצבה התזונתי;
 - (2) נוכחות פצעים, שפכי-דם ושינוי בצבע;
 - (3) בצקת מקומית או כללית;
 - (4) מידת הקזת הדם;
 - (5) תפוחיות ושינויים יוצאי-דופן בעצמות, בפרקים או בשרירים;
 - (6) ריחות בלתי-רגילים.
4. לשם ביצוע האבחנות המפורטות בסעיף 3 ולשם אבחון מחלות או פגעים בבהמה יש לבדוק את -
 - (1) הדם - צבעו, הקרשתו, הכתמתו, נוכחות חומר זר בו;
 - (2) הראש -
 - (א) הלשון בשטחה ובריקמתה (substance);
 - (ב) קרום הפה ובית-הבליעה;
 - (ג) בלוטות הלשד (retropharyngealis), סובפרוטידה (subparotidae); סובמקסילריס (submaxilaris) וכן את השקדים (tonsillae);
 - (3) הריאות -
 - (א) בבדיקה חזותית כללית ומישושן לכל אורכן;
 - (ב) בלוטות הלשד ברונכיאליס (bronchiales) מדיאסטינאליס (mediastinales);
 - (ג) קנה האויר (trachea) - על ידי חתך לאורכו;
 - (ד) הסימפונות הראשיות (bronchii) - על ידי חתך לרוחב בשליש התחתון של הריאה דרך הקנוקנות הראשיות;
 - (4) הלב -
 - (א) כיס הלב ייפתח וייבדק;
 - (ב) הלב עצמו ייבדק על ידי חתך לאורכו במגמה לחשוף את שני חדרי הלב וכן חתך נוסף בקיר הלב;
 - (5) הסרעפת (diaphragma) בשלמותה;
 - (6) הכבד -
 - (א) בבדיקה כללית בשטחו ובריקמתו, וכן על ידי חתך באופן מאונך דרך צינורות-המרה העיקריים באותו צד הפונה על הקיבה, ועל ידי חיתוך נוסף בקרבת אונת-שפיגל;
 - (ב) בלוטות הלשד; הפאטיקה (hepatica);
 - (ג) כיס המרה;
 - (7) הקיבות והמעיים -
 - (א) בשטחם החיצוני ובשעת הצורך גם בפנימיותם;
 - (ב) בלוטות הלשד גאסטריקה (gastricae), מזנטריקה (mesentericae);
 - (ג) הפדר (Omentum);
 - (8) הטחול - בשלמותו;
 - (9) הכליות -
 - (א) יש לנתקן מהגופה במקרה של חשד בפגע או במחלה ולחתוך בהם לשם בחינה מדוקדקת;
 - (ב) בלוטות הלשד רנאליס (renales);
 - (10) כיס השתן במקרה של חשד בפגע או במחלה, וייחתך במגמה לחשפו;
 - (11) הרחם - לרבות הפות ובית-הבושת והשחלות, בשטחם ובריקמתם. הבדיקה תהיה יותר יסודית במקרה של שחיטה זמן קצר לאחר המלטה או כשקיימת נזילה, הפרשה או שינויים פתולוגיים;

- (12) העטין - יש לבדוק בלוטות לשד סופראמאמאריקה (supramamariae);
- (13) הריקמה השרירית - לרבות הריקמה השומנית והחיבורית;
- (14) העצמות ובעיקר אלה המבותרים בחוליות, בחזה ובאגן;
- (15) הפרקים, לרבות נרתיקי ריר-הפרק (bursa synovialis);
- (16) קרומי החזה (pleura) והבטן (peritoneum);
- (17) המוח, חללי הראש, העיניים, הושט, הבלבל, בלוטות הסופרנאל (suprarenal) והאשכים יש לבדוק במקרה של חשד בפגע או במחלה;
- (18) במקרים חשודים, בעיקר לשחפת, בלוטות לשד -
- (א) של פתח בית-החזה (cervicales) הקדמיים, המרכזיים ואחוריים;
- (ב) מעל לעצם החזה (sternales);
- (ג) בקדמת הכתף (prescapularis);
- (ד) של בית-השחי (axillares);
- (ה) של המתניים (lumbales) והכסל (iliacae);
- (ו) של קדמת השוק (drefemoralis);
- (ז) של החבק (poplitae);
- (ח) של השת (ischiadicae);
- (ט) של האורב (inguinales);
- ובשעת הצורך הכרחי לנתקן מהגופה ולחתכם לחתכים קטנים, לשם בדיקה מושלמת.

הוראות לבדיקות מיוחדות בסוגי בעלי-חיים

5. בבעלי-חיים המפורטים להלן יבוצעו הבדיקות הבאות לשם אבחון מחלות ופגעים:

- (1) בבקר -
- (א) לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס (Cysticercus bovis) תבוצע בדיקה במקומות ובצורה כאמור להלן:
- א. בשרירי הלעיסה החיצוניים והפנימיים (Masseters) חתכים מאונכים במקביל לשטח הלסת התחתונה וכוללים את בלוטות הסובפרוטידיאה (Lymphoglandula subprotidea); תחולת החתך - בשרירי הלעיסה מקצה הלסת התחתונה, המשכה - בכל הרוחב לכיוון קראניאלי וסיומה ב-Arcus Zygomaticus של עצם הלסת העליונה;
- ב. במסטרים הפנימיים - חתך לכל הרוחב, תחילתו - בקצה הלסת התחתונה וסיומו - במקום תחילת Processus Pterygoideus;
- ג. בכיס הלב (Pericardium) - בדיקה מדוקדקת מכל צדדיו: לחתכו, לבדוק את ה-Epicardium ולאחר מכן לחתוך את שריר הלב לארכו לשני חצאים ולחשוף את שני חדריו והעליות; לחתוך את מחיצת הלב (Septum cordis) לארכו בשני החצאים;
- ד. בסרעפת בחלקה השרירי - חתכים על-ידי הארכת החתך בעת בדיקת בלוטות הלשד של המדיאסטינום;
- ה. בוושט - הפרדתו מריקמת חיבור המדיאסטינום, באופן שהוושט נשאר קשור במצבו הטבעי רק בקצה הקראניאלי של קנה האויר.
- (2) נמצאה בבדיקה כאמור בפסקה (1) יותר מציסטה אחת לכל הגופה תיערך בדיקה שניה על-ידי ביצוע חתכים בעלי עומק של 5 ס"מ ואורך 20 ס"מ בשרירי הגוף הנקובים להלן:
- א. בשרירי הצוואר;
- ב. בשריר השכם;
- ג. בשרירי השוקיים;
- ד. בשרירים שבין הצלעות;
- ה. בשרירי הלשון.
- (ב) הכליות יוצאו מתרמילן; אם נראים בהן שינויים יש לחתכן;
- (ג) בעטין ייעשו חתכים עמוקים בכל רבע עד כדי חשיפת גתות החלב;
- (ד) הרחם ייבדק בחתך לארכו;
- (ה) בעגלים יונקים ייבדקו בנוסף לאמור בפסקאות (א) ו-(ב) הטבור והפרקים ובמקרה של חשד מחלה ייעשו בהם חתכים.
- (2) בקלוטי פרסה - לשם אבחנת מחלת הנחרת (Malleus) יש לבדוק את הריירות של קנה הנשימה, את הגרון, את חלל האף והגתות (Sinuses) הקשורים איתם, על-ידי נסירה לאורך הראש בסמוד לקו האמצעי, לשם חשיפת מחיצת האף.
- (3) בחזירים -
- (א) הבדיקה תבוצע לאחר שהגופה תבותר לחצאים דרך הראש ולאורך עמוד השדרה וכשהוצא השומן הפנימי, שומן הבטן ושומן הכליות;
- (ב) לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס בבשר חזיר (Cysticercus Cellulosae) תבוצע בדיקה במקומות ובצורה כאמור להלן:
- (1) בלב - כאמור בפסקה (1)(א) ג;
- (2) בחלק השרירי של הסרעפת;
- (3) בשרירי הגרון;
- (4) בשרירי הלסת החיצוניים;
- (5) בשרירי פסואס מאיור;
- (6) בשרירי הצוואר שנחשפו לאחר ביתור הגופה;
- (7) בלשון;

- (8)בשרירים שבין הצלעות.
 (ג)לשם אבחנת מחלת השערונית (Trichinella) תבוצע בדיקה, באמצעות טריכינוסקופ, בסרעפת או בשרירים שבין הצלעות ובשרירי הכתף והלשון.
 (4) בכבשים ובעזים -
 (א)לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס (Cysticercus bovis) יש לבדוק את הלב כאמור בפיסקה 1(א)ג ואת החלק השרירי של הסרעפת בעזרת חתכים; נתגלו ציסטות באברים אלה יש לבדוק גם שרירים אחרים בגופה.
 (ב)לשם אבחנת מחלת סרקוספורידיוזיס (Sarcosporidiosis) יש לבדוק את הוושט ושרירי הבטן.
 (ג)לשם אבחנת הינגעות בזבוב חרר-האף (Oestrus Ovis) יש לחשוף על-ידי נסירה את חלל האף ולבדוק.
 (ד)לשם אבחנת הינגעות ב-Coenurus Cerebralis יש לחשוף את המוח על קרומיו ולבדוק.
 (5) בגמלים - לשם אבחנת פגמים הנגרמים על-ידי טפילים יש לבדוק את הלב, הכבד, הריאות והטחול.

[חיקונים: התשנ"ח, התשל"ג (מס' 2), התשל"ז]

תוספת שמינית

(תקנות 51 ו-79)

הוראות לענין בדיקת הבשר במעבדה

1. יש ליטול דוגמאות ולשלחן לבדיקה במקרים אלה:
- (1) שחיטת דחק (מכל סיבה שהיא);
 - (2) סימנים חריפים וכלליים של תחלואה;
 - (3) דלקת מוגלתית של כיס הלב;
 - (4) אנדוקרדיטיס וורוקזה;
 - (5) דלקת קיבה (חריפה או כרונית);
 - (6) דלקת מעיים (חריפה או כרונית);
 - (7) דלקת קרום הבטן מוגלתית נרחבת;
 - (8) דלקת רחם מוגלתית;

(3) Pericarditis purulenta
vel

Pericarditis ichorosa;

(4) Endocarditis verrucosa;

(5) Gastritis (acuta vel
chronica);

(6) Enteritis (acuta vel
chronica);

(7) Peritonitis purulenta
diffusa;

(8) Pyometra, metritis purulenta;

(9) עצירת שיליה;

(10) המלטה קשה או מסובכת;

(11) צניחת הרחם או הנרתיק, או קרע הרחם;

(12) דלקת עטין חריפה או חרחורית;

(13) דלקת פרקים או גידים מוגלתית;

(14) צהבת;

(15) פצע מזוהם או פלגמונה;

(16) פצעי כוויה רבים;

(17) פנרציוס (רקבון הטלף);

(18) דלקת כליות מוגלתית או דלקת דרכי השתן;

(19) ליאוקוזיס (לבנה);

(20) דלקת ריאות חריפה או מוגלתית;

(21) דלקת הטבור של בני בקר;

(22) מצב של חום לפני השחיטה;

(23) חשד ספטיקמיה, טוקסמיה, פיאמיה;

(24) דלקת חריפה של קרום החזה;

(25) הרעלה;

(26) שחור השתן בסוסים;

(27) ניוון שומני של הכבד כתוצאה ממחלה או הרעלה;

- (28) מוקדי נמק מרובים בכבד ;
 (29) בוטוליזם ;
 (30) שבר פתוח עם זיהום אזורי ;
 (31) בשר, למעט כליות, שקולפו ממנו רקמות חיבוריות, רקמות שומניות, שרירים תת-עוריים.

- (9) Retentio secundinarum;
 (10) Distocia;
 (11) Prolapsus uteri vel vaginae vel ruptura uteri;
 (12) Mastitis acuta vel gangrenosa;
 (13) Arthritis vel tendovaginitis purulenta;
 (14) Icterus;
 (15) Phlegmona vel vulnera infecta;
 (16) Combustio multiplex;
 (17) Panaritium;
 (18) Nephritis purulenta vel pyelonephritis;
 (19) Leucosis;
 (20) Pneumonia acuta vel purulenta;
 (21) Omphalophlebitis;
 (22) Status febrilis;
 (23) Suspectio: septicaemia; toxaemia; pyemia;
 (24) Pleuritis acuta;
 (25) Intoxicatio;
 (26) Haemoglobinuria equorum;
 (27) Degeneratio adiposa hepatis;
 (28) Hepatitis necrotica multiplex localis;
 (29) Botulinus;
 (30) Fractura operta cum infectio locale;

.2

הדוגמאות למשלוח למעבדה יכילו:

- (1) טהול שלם, או מחציתו אם הוא גדול מאוד ;
 (2) נתח כבד, בערך 500 גרם במשקל לקוח מאזור ההילוס, עם הבלוטות וכיס המרה המרוקן ;

- (3) שתי בלוטות שלמות מן הגופה, כגון הפרסקפולריס (prescapularis) הפופליטאה (popliteae) של השת (ischiadicae) ;
 (4) נתח שריר מכוסה בנרתיקו (מסציה), בערך 250 גרם במשקל, לקוח מהשרירים של הזרוע (אקסטנסור) ;
 (5) איברים אחרים יחד עם הבלוטות, אם נמצאו בהם שינויים פתולוגיים ;
 (6) כליה שלמה.

.3. נטילת דוגמאות ומשלוחם :

- (1) יש ליטול הדוגמאות בכל ההקדם אחרי השחיטה ;
 (2) יש להשתמש במכשירים נקיים ;
 (3) יש להימנע מלחתוך בבלוטות המיועדות למשלוח ;
 (4) יש לשמור על הדוגמאות בפני זיהום חיצוני ;
 (5) יש להחזיק הדוגמאות במקרר לפני הישלחם (במשך הלילה) ולאחר מכן לעטפן בשכבות רבות של נייר סופג נקי. יש להימנע משימוש בנייר פרגמנט או בנייר-עטיפה חום ;
 (6) כל דוגמה תיעטף בנפרד ולאחר מכן יארזו כולן יחד בקרטון או בארגז-עץ, או בנייר-עטיפה עבה. אין להשתמש במיכל-מתכת לאריזת-דוגמאות ;
 (7) המשלוח יהיה מלווה בדו"ח שיכלול פרטים מלאים, לרבות אלה :
 (א)סוג הבהמה ;
 (ב)מספר, שם או אות-זיהוי ;

- (ג)הסימנים לפני השחיטה ;
 (ד)איבחון לאחר השחיטה ;
 (ה)השעה בה נשחטה הבהמה ;
 (8) העברת המשלוח למעבדה תבוצע בדרך המהירה ביותר.

(תיקונים: התשל"ו, התשמ"ד, התשנ"ו)

תוספת תשיעית (תקנה 52)

הוראות לענין החלטה לאחר הבדיקה

1. בתוספת זו -
 - (א) "פסלות שלמה" - פסילה של גופת בהמה על כל חלקיה ;
 - (ב) "פסלות חלקית" - פסילת חלקי גופת בהמה, איברים או חלקי-איברים.
2. נתגלתה בבהמה -
 - (1) שחפת כללית - תהיה הפסלות שלמה במקרים אלה :
 - (א) שחפת בכל צורה שהיא, מלווה ניוון קיצוני, כשהשומן הפך לחומר גלידי, ריקמת השרירים הוצמקה והיא בעלת צבע אפורי וריקמות החיבור הן מימיות ;
 - (ב) שחפת ללא ניוון, כשהזיהום הועבר בכל מחזור הדם ומתבטא בפגמים פתולוגיים ספציפיים במערכות איבריהנשימה או העיכול, מלווים ליקויים מוקדים שחפתיים באחד מהאיברים, כגון : טחול, כליה, עטין, שחלה, אשך, מוח, חוט השדרה, רחם, בתוכם או בקרומם ;
 - (2) שחפת מקומית - תהיה פסלות חלקית במקרים אלה :
 - (א) האיברים והחלקים בהם נמצאו הליקויים הפתולוגיים, לרבות האיברים עם מוקדי-שחפת ללא הבדל גילם, שלבי ההתפתחות או צורותיהם, בין אם בתוך האיבר, על תרמיל האיבר, בבלוטות האיבר, וכן האזורים המשתייכים במישרין אליהם ;
 - (ב) אם נמצא בראש, לפחות שתיים מבלוטות הלשד רטרופרינגי (retropharyngealis) סובפרוטידה (subparotidae) סובמקסילריס (submaxilaris) כשהן מראות סימני-מחלה. בדרך כלל אין לפסול הלשון והמוח, אם הפגיעה בבלוטות היא קטנה בלתי-פעילה ומסויידת ;
 - (ג) כל איבר פנימי או חלק בגופה המגואלים בחומר שחפתי.
 - (3) נתגלתה בבהמה אחת המחלות או הפגעים המפורטים להלן, תהיה הפסלות שלמה :
 - (א) כלבת (Lyssa (Rabies) ;
 - (ב) גמרת (Febris Carbunculosa (Anthrax) ;
 - (ג) דבר בקר (Pestis Bovine) ;
 - (ד) דלקת מידבקת של קרום החזה והריאות בבקר (Bovum Pl. Pneumonia contag. ;
 - (ה) נחרת (Malleus) ;
 - (ו) רמת (Gangrena emphysematosa) ;
 - (ז) אלח-דם דמי (Pasteurellosis) ;
 - (ח) צפדת (Tetanus) ;
 - (ט) דבר חזירים עם שינויים מובהקים בשרירים (Pestis suum) ;
 - (י) חוסר-דם מידבק בסוסים (Infect. equine Anaemia) ;
 - (יא) דלקת כלי-לשד מידבקת (Lymphangitis Epizootica) ;
 - (יב) דורינה בסוסים (Dourina) ;
 - (יג) סלמונלוזיס (כל הבהמות) (Salmonellosis) ;
 - (יד) ורדת-חזירים עם שינויים בשרירים נוסף לליקויים בקרום השומני (Erysipelas suis) ;
 - (טו) אינפלאנזה של קלוטי-פרסה (Influenza equorum) ;
 - (טז) מורבוס מקולוזיס בסוסים (Morbus Maculosis) ;
 - (יז) אלח-דם ומיגול-דם (Septicaemia Pyaemia) ;
 - (יח) שחור-השתן בסוסים (Haemoglobinuris equorum) ;
 - (יט) צהבת כללית - בעיקר אם הצהבת לא פגה לאחר 14 שעות (Icterus) ;
 - (כ) חוסר-דם כללי מלווה מיימת (Anaemia (Dropsy) ;
 - (כא) ריח או טעם של דגים, של שתן, של רפואות, ריח מיני - שלא נעלמים 24 שעות לאחר השחיטה ובהבחנת-בישול ;
 - (כב) צבע יוצא-דופן שלא נעלם 24 שעות לאחר השחיטה ;
 - (כג) בוסר, עובר וולד בגיל למטה משמונה ימים ;
 - (כד) זניבין הכיס בבקר (Cysticercus bovis) - אם בצורה קשה, כלומר שברוב החתכים נמצאו יותר מציסטה אחת בכל חתך ;
 - לציסטה מנוונת או מסוידת יש להתייחס כמו לציסטה חיה ;
 - (כה) זניבין כיס בחזיר (אף אם נמצא זניבין כיס אחד בלבד) (Cysticercus Cellul) ;
 - (כו) שערונית בחזיר (Trichinella) ;

- (כז) סרקוספורידיוזיס (Sarcosporidiosis) כללי או סרקוספורידיוזיס מלווה בשינוי צבע או מיימת של הבשר; (כט) ניקוד-דם בלתי-שלם; (ל) שחיטה בשעת גסיסה או שחיטה לאחר המוות; (לא) גידולים רבים שלא מוגבלים לאיבר אחד; (לב) מלנוזיס כללית Melanosis; (לג) רזון מוגבר וניוון כללי Cachexia; (לד) זיהומים העלולים לגרום להרעלה מבשר.
4. נתגלתה בבהמה מחלת זניבן כיס בבקר (Cysticercus Bovis) בצורה קלה, כלומר שברוב החתכים נמצאו לא יותר מציסטה אחת (חיה, מנוונת או מסוידת) בכל חתך:
- (1) לא יותר שימוש בבשר אלא אם כן הגופה הוחזקה עד לשימוש בתא הקפאה של בית הקירור 240 שעות לפחות בקור של 10 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
- (2) הלב, הסרעפת, הושט והלשון ייפסלו למאכל אם נמצא באחד מהם שני ציסטים לפחות;
- (3) ראש הבהמה ייפסל אם נמצאו בכל אחד מהחתכים שבוצעו בו יותר מציסטה אחת.
4. נתגלתה מחלת זניבן הכיס בכבשים ועזים (Cysticercus bovis) - אם המימצא הוא באיברים פנימיים בלבד יש להחרים את האיברים הנגועים; אם המימצא הוא בשרירים - אם בצורה קלה יש לחתוך ולהחרים את החלקים הנגועים; אם בצורה קשה (יותר מציסטה אחת ברוב החתכים) יש להחרים את כל הגופה.
5. נתגלה בבהמה מחלת הפה והטלפיים תהיה פסלות חלקית וייפסלו הטלפיים, הרגליים, הראש, הקיבות והמעיים, הושט, קנה-האזר, הריאות והלב. במקרים מיוחדים אפשר להתיר השימוש בראש וברגליים בתנאי שיעברו טיפול בהתאם להוראות מפורשות מאת מנהל השירותים הוטרינריים.
6. נתגלתה בבהמה מחלת תולעת התרמיל (Echinococcus) - ייפסלו האיברים הנגועים, בשלמותם או בחלקם, לפי היקף הפגיעה. הגופה תותר לשימוש.
7. נתגלתה בבהמה מחלת דופית הכבד - (Distomatosis) אם הטפילים נמצאו רק בצינורות-המרה הגדולים, יש לקלף הרקמה ולהוציאם והכבד יותר לשימוש. במקרה והטפילים פלשו גם לצינורות-המרה הדקיקים או אם חל שינוי דגנרטיבי או מוגלתי ברקמה, יש לפסול את כל הכבד.
8. באקטינומיקוזיס ואקטינובצילוזיס (Actinomycosis, Actinobacillosis) תהיה פסלות חלקית, ייפסלו החלקים: ראש, לשון, קיבה, ריאה, או כבד אם הם נגועים. לגבי אזור הראש שהוא הנפגע תכופות, ייפסל כל הראש והלסתות הנגועות. אם רק הלסתות נגועות, תותר הלשון לשימוש בתנאי שבלוטות הלשד לא נפגעו. אם רק הלשון נגועה, היא תיפסל יחד עם בלוטות הלשד והראש יותר לשימוש.
9. נפגעה הבהמה במחלת נזלת ממאירה בבקר (Coryza Gangraenosa Bovum) פרט למקרה של תחלואה כללית וניוון, יש לפסול רק את הראש והריאות.
10. נתגלתה בבהמה מחלת פרטוברקולוזיס (מחלת ז'ונס) (Paratuberculosis) במקרים והרזון המוגבר טרם הופיע, יש לפסול את המעיים וקרומי-הבטן בלבד והבשר יותר לשימוש.

1. תחילת תיקון התשנ"ד לגבי טעיף קטן זה, ביום 21.10.1985.

11. נתגלתה בבהמה מחלת לפטוספירוזיס (Leptospirosis) בשלבים שטרם הופיעו שינויים פתולוגיים בולטים בגופה וגם הצהבת, יש לפסול רק הכליות והמוח.
12. נתגלתה בבהמה מחלת דלקת-פרקים (Arthritis) - במקרים של דלקת-פרקים מוגלתית -
- (1) דלקת בשני פרקים או יותר - פסלות שלמה;
- (2) דלקת בפרק אחד בלבד - פסלות שלמה בבהמות שטרם נגמלו, וכן בבהמות מבוגרות כשהפגע מלווה חום גבוה;
- (3) דלקת רק בפרק אחד בבהמות מבוגרות וללא חום - פסלות של החלק הנוגע, בתנאי מפורש שמימצא הבדיקה המעבדתית הוא שלילי.
13. נתגלתה בבהמה מחלת הפלה מידיבכת (Brucellosis) - לפסול את הרחם וגם העטין בבהמות נגועות.
14. נתגלתה בבהמה שבר בעצם (Fractura) -
- (1) במקרה של שבר פתוח מלווה זיהום אזורי - פסלות שלמה אלא אם כן הבדיקה במעבדה היא שלילית לאילוח כללי;
- (2) במקרה של שבר פשוט, שבר טרי או שבר במצב הגדלה - פסלות של מקום השבר והריקמה הגובלת.
15. נתגלתה בבהמה נחלת דלקת-כבד כרונית (Cirrhosis) - במקרים קלים ייפסל החלק הנגוע של האיבר ובמקרים אחרים יש לפסול את כל הכבד.
16. במקרים של גילוי מחלות שלא פורטו בסעיפים 2 עד 15 יש לפסול את הגופה או החלק הנגוע ממנה, או האיבר הנגוע של הגופה או החלק הנגוע של האיבר, וכן את האזור הגובל, הכל לפי היקף התחלואה והפגיעה.
17. נתגלתה הינגעות בזכוב חרר האף בכבשים יש לפסול את הראש (Oestrus Ovis).
18. התגלתה הינגעות ב-Coenurus Cerebralis בכבשים יש לפסול את המוח.
19. נתגלתה בבשר הבהמה שארית ביולוגית מעל הרמה המרבית - תהא הפסלות שלמה; נתגלתה שארית כאמור רק בכבד או בכליה - תהא הפסלות חלקית.

(תיקונים: התשל"א, התשנ"ח)

תעודה וטרינרית לשליחת בשר וחבילות בשר מבית מטבחים תעשייתיים

[תיקון התשכ"ם (מס' 2)]

תוספת אחת-עשרה (תקנה 66)

תעודה וטרינרית למשלוח בשר טרי

תוספת שתיים-עשרה (תקנה 75)

הוראות בדבר מיתקנים ושירותים בבית-מטבחים תעשייתיים

- בית-מטבחים תעשייתיים ייבנה, יצוייד ויעמדו לרשותו מיתקנים כמפורט להלן:
1. הרצפות, הקירות, התקרות והדלתות ייבנו מחומרים בלתי-חדירים לחרקים ומכרסמים ומחומרים הניתנים לניקוי יסודי בקלות והרצפה תהיה בלתי-חדירה לרטיבות.
 2. התאורה תהיה טבעית או מלאכותית, בדרך שתובטח העבודה התקינה בבית-המטבחים ובסביבתו.
 3. מים יסופקו ממקור מאושר על-ידי רשות מוסמכת של משרד הבריאות. ברזים, צינורות וברזי-מקלחת תלויים יותקנו במספר הדרוש להחזקת נקיון שוטף במקום.
 4. מים חמים יסופקו ללא-הגבלה לאולמי-השחיטה ולמלתחות וכן יותקן מיתקן לשטיפה באדים חמים.
 5. בית-המטבחים יצוייד במערכת-שחיטה בתאים או בעולים מתהפכים.
 6. תותקן מערכת-פסים לתליית הגופות לכל אורך שלבי הטיפול בבשר עד אחסונו.
 7. יותקנו מערכת תליית-גופות המונעות בכוח-חשמל.

1. הושמטה.
8. פתחים מיוחדים יותקנו באולם-השחיטה עם משפכים מותאמים לשליחת הכרסים, המעיים, העורות והרגליים לאגפים נפרדים.
9. באגף מיוחד בבית-המטבחים תותקן מערכת מכנית לטיפול ולניקוי הכרסים, המעיים, העורות והרגליים.
10. משורים חשמליים לביתור הגופה יופעלו במספר המתאים לכושר הפעולות.
11. כל הציוד הממונע בבית-המטבחים יותקן ממתכת בלתי-מחלידה.
12. תורכב מערכת-איוורור שתבטיח זרימת בלתי-פוסקת של האויר בבית-המטבחים ואל מחוצה לו.
13. יותקן אגף חדרי-קירור לצינון, להקפאה ולאחסון שכושר-קליטתו יהיה מספיק לקליטת תוצרת שבוע ימים.
14. תותקן מערכת מיזוג-אויר לחדרי פירוק-הבשר ואריזתו.
15. יותקן אגף מיוחד לטיפול תעשייתי בפסולין, ומישרפה להשמדת בשר שיש להשמידו.
16. יותקן אגף מיוחד לטיפול תעשייתי בעצמות, בחלב, בעורות, בדם, ברגליים, בטלפיים ובקרניים.
17. ייבנה מבנה מיוחד לשחיטת בהמות חולות או איחסון גופות חשודות.
18. תיבנה רפת בשטח בית-המטבחים בעלת כושר-קליטה של בהמות לשני ימי-שחיטה לפחות.
19. יותקן מיתקן לניקוי וחיטוי כלי-רכב.
20. תיבנה מכבסה לניקוי בגדי העובדים.
21. לרשות בית-המטבחים יעמדו כלי-רכב במספר מספיק שבית-קיבולם בנוי עם דפנות, רצפות, גג, דלתות-בידוד בעובי של לפחות 8 סנטימטרים שעם או מחומר אחר בעל תכונות-בידוד דומות, עם מערכת-תלייה ממתכת בלתי-מחלידה לתליית גופות וחלקי-גופות ובשר. כלי-הרכב יהיו מצוידים במערכת-קירור מכנית אוטומטית להחזקת טמפרטורה של לא יותר מ- $+02$ צלזיוס בכל עת הימצא בהם הבשר ומצוידים בקשר אלחוטי עם בית-המטבחים.

[תיקון התשמ"א (מס' 2)]

תוספת שלוש עשרה

(1) אלה בתי מטבחים שמנהל השירותים הוטרינריים רשאי ליתן לגביהם היתר הקמה והפעלה, והקיימים ביום תחילתן של תקנות אלה:

תל-אביב-יפו
חיפה
ירושלים
באר-שבע

הדרום
הגליל (צפת)
השרון (נתניה)
רמת-גן

חדרה
רעננה
פתח-תקוה
פרדס חנה - כרכור

בית-שאן
קרית שמונה
נצרת
שפרעם

(2) בתי נחירת חזירים הקיימים ביום האמור בסעיף (1):

אעבלין

נצרת

המכון למחקר שליד קיבוץ להב.

כ"ג בשבט התשכ"ד (6 בפברואר 1964)

משה דיין

שר החקלאות